

Sygn. akt XII Ns 1572/15

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lutego 2016r.

Sąd Rejonowy Gdańsk - Południe w Gdańsku Wydział XII Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Mariusz Auda

Protokolant: Klaudia Kozak

po rozpoznaniu w dniu 3 lutego 2016r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z wniosku G. P., P. P.

z udziałem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

o ustanowienie służebności przesyłu

1. oddała wniosek,

2. zasądza solidarnie od wnioskodawców G. P., P. P. na rzecz uczestnika (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. kwotę 257zł (dwieście pięćdziesiąt siedem złotych) tytułem kosztów postępowania.

Sygn. akt XII Ns 1572/15

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy G. i P. P. wnieśli o ustanowienie na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G., służebności przesyłu obciążającej nieruchomość o powierzchni 1040 m², położoną przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku prowadzi Księgę Wieczystą nr (...) oznaczonej nr ewidencyjnym (...), polegającej na prawie korzystania ze strefy służebności o powierzchni 400 m² przez (...) Sp. z o.o. z nieruchomości obciążonej w ten sposób, że przedsiębiorstwo przesyłowe ma prawo posadowienia, utrzymywania i dostępu w wypadku napraw i konserwacji do sieci ostatecznie oznaczonej jako kanalizacyjnej na powierzchni i pod powierzchnią gruntu działki ewidencyjnej (...) w G. po uprzednim uzgodnieniu na 14 dni naprzód a natychmiastowo w przypadku potrzeby usunięcia nagłych usterek i awarii, za jednorazowym wynagrodzeniem z tytułu ustanowienia służebności w wysokości 200.000 złotych. Ponadto wnioskodawcy domagali się zasądzenia od uczestnika na ich rzecz kosztów postępowania według spisu kosztów a jeśli nie zostanie on przedstawiony na rozprawie – według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu wnioskodawcy wskazali, że są współwłaścicielami w/w nieruchomości i posadowione zostały na niej urządzenia przesyłowe w postaci infrastruktury kanalizacji ściekowej, które w ocenie wnioskodawców są przedmiotem własności uczestnika postępowania, a strefa oddziaływania służebności ma co najmniej 40 m szerokości.

Wnioskodawcy oświadczyli, iż próba ugodowego rozstrzygnięcia kwestii zapłaty z tytułu służebności przesyłu zakończyła się niepowodzeniem, uczestnik nie wyraził woli umownego uregulowania tej kwestii.

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. wniósł o oddalenie wniosku o oddalenie wniosku oraz o zasądzenie od wnioskodawców na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Jednocześnie z ostrożności procesowej, w razie uznania przez Sąd konieczności ustanowienia służebności przesyłu – uczestnik wniósł o ograniczenie jej do powierzchni samego rzutu poziomego urządzeń oraz ustalenia wynagrodzenia stosownie do tej powierzchni, względnie – w oparciu o oświadczenie uczestnika o oczekiwany przez niego pasie eksploatacyjnym.

W uzasadnieniu (...) Sp. z o.o. wskazał, iż roszczenie wnioskodawców nie jest zasadne z uwagi na fakt, że uczestnik nie jest właścicielem wskazanej we wniosku sieci kanalizacyjnej, a sieć wodociągowa natomiast na działce nie występuje. Przedmiotowa sieć w ocenie uczestnika najprawdopodobniej wybudowana została z (...) Komitetu (...) na ul. (...), na koszt ówczesnych mieszkańców tych ulic, nie została nigdy przekazana na majątek Gminy M. G., a zatem nie mogła też stać się nigdy własnością (...) Sp. z o.o. Konkludując, zdaniem uczestnika, nie mam on legitymacji biernej w niniejszym postępowaniu.

Uczestnik ponadto kwestionuje, że przedmiotowa sieć rzeczywiście przebiega przez działkę wnioskodawców, a jeżeli przebiega to uczestnik kwestionuje podaną trasę przebiegu tych sieci. Uczestnik neguje również długość i szerokości strefy służebności wskazanej przez wnioskodawców.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawcy G. i P. P. są współwłaścicielami nieruchomości o powierzchni 1040 m², położonej przy ul. (...) w G., dla której Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku prowadzi Księgę Wieczystą nr (...) oznaczoną nr ewidencyjnym (...), na zasadzie wspólności ustawowej małżeńskiej.

Wnioskodawczyni G. P. mieszka na w/w nieruchomości od urodzenia, tj od roku 1967 r. Poprzednimi właścicielami nieruchomości byli rodzice wnioskodawczyni – F. i S. Z.. W 1985 r. wnioskodawcy zawarli związek małżeński i P. P. zamieszkał wraz z wnioskodawczynią w domu znajdującym się na przedmiotowej nieruchomości.

Następnie G. i P. P. na podstawie umowy darowizny zostali właścicielami 1/2 przedmiotowej nieruchomości, właścicielami drugiej połowy nieruchomości wciąż byli F. i S. Z.. Po ich śmierci G. i P. P. stali się właścicielami również tej drugiej połowy przedmiotowej nieruchomości.

Pierwotnie na przedmiotowej nieruchomości było szambo, wybudowane przez ojca wnioskodawczyni. W latach 1985-1986 r. przez mieszkańców ulic (...) został utworzony (...) Komitet (...) dla tych ulic.

W krótkim czasie od zawiązania komitetu, w ramach inicjatywy sąsiedzkiej dokonano budowy sieci kanalizacyjnej na w/w wymienionych ulicach. Na posesji wnioskodawców znajdują się trzy studzienki kanalizacyjne, a także odcinek głównego ciągu kanalizacyjnego.

Koszt budowy kolektora sanitarnego został proporcjonalnie podzielony na mieszkańców, według długości rur, które przebiegały na ich posesjach.

Koszt budowy rur które odprowadzały ścieki z domu wnioskodawczyni do studzienki oraz do głównego ciągu i które znajdowały się na ich posesji pokryty został w całości przez F. Z.. Proporcjonalnie ojciec wnioskodawczyni partycypował też w kosztach głównego ciągu. Wykonawcami prac byli członkowie komitetu.

Prawa do własności powyższej sieci kanalizacyjnej, nie zostały nigdy zbyte na rzecz jakiegokolwiek przedsiębiorstwa przesyłowego.

Do dnia rozprawy (3 lutego 2016 r.) nie było większych awarii sieci kanalizacyjnej, w sytuacji gdy zapchała się jedna z trzech studzienek na posesji wnioskodawców, napraw dokonywał S. N. G.. Nikt nie dokonywał do tej pory przeglądów infrastruktury wodociągowej. Opłaty za odbiór ścieków wnioskodawcy uiszczają do S. N. G..

Dowód: zeznania wnioskodawczyni G. P. – k. 89-90, dokumentacja projektowa- opis techniczny do projektu uzbrojenia terenu w sieci kanalizacji sanitarnej przy ul. (...) budynków od nr (...) do (...) – k.47-51.

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek o ustanowienie służebności przesyłu nie zasługiwał na uwzględnienie.

Do powyższego wniosku Sąd doszedł po przeanalizowaniu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. Ustalenia faktyczne w niniejszej sprawie Sąd poczynił opierając się na dokumentach urzędowych i prywatnych znajdujących się w aktach sprawy, a także zeznaniach wnioskodawczynie G. P. słuchanej w charakterze strony.

Przedłożone przez strony dokumenty Sąd uznał za wiarygodny materiał dowodowy, bowiem ich autentyczność i prawdziwość nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania, jak również nie budziła wątpliwości Sądu, wobec czego brak było podstaw do podważenia ich wiarygodności i mocy dowodowej. Dowodom w postaci dokumentów prywatnych Sąd dał wiarę, co do tego, że osoba podpisana na dokumencie złożyła oświadczenie zawarte w jego treści (art. 245 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Najistotniejsze znaczenie dla rekonstrukcji okoliczności faktycznych rozpoznawanej sprawy miały zeznania G. P.. Zeznania wnioskodawczynie przyczyniły się do dokonania ustaleń odnośnie tego kto był inwestorem przy budowie przyłącza położonego na nieruchomości wnioskodawców, kiedy przedmiotowa inwestycja miała miejsce, jak również odnośnie tego jakiego rodzaju jest to sieć, jaki jest jej przebieg i kto podejmuje decyzję w tej kwestii oraz jak wygląda korzystanie z przedmiotowej sieci. Sąd nie powziął wątpliwości odnośnie wiarygodności zeznań wnioskodawczynie w powyższym zakresie, albowiem były one spójne, logiczne, w miarę szczegółowe. Ponadto jej zeznania znajdowały odzwierciedlenie w materiale dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie i nie były kwestionowane przez uczestnika postępowania.

Przechodząc do zasadniczej części rozważań należy wskazać, iż służebność przesyłu jest instytucją nową, która została wprowadzona do polskiego prawa mocą ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2008 r., Nr 116, poz. 731); ustawa ta weszła w życie 3 sierpnia 2008 roku. Zgodnie z treścią art. 305¹ k.c., nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1, prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu). Warunkiem koniecznym ustanowienia służebności przesyłu, jest zatem legitymowanie się przez przedsiębiorcę przesyłowego tytułem własności do już wybudowanych urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., a więc urządzeń służących do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz innych urządzeń podobnych.

W świetle art. 49 § 1 k.c. urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne nie należą do części składowych nieruchomości, jeżeli wchodzą w skład przedsiębiorstwa. Na podstawie zaś § 2, osoba, która poniosła koszty budowy urządzeń, o których mowa w § 1, i jest ich właścicielem, może żądać, aby przedsiębiorca, który przyłączył urządzenia do swojej sieci, nabył ich własność za odpowiednim wynagrodzeniem, chyba że w umowie strony postanowiły inaczej.

Wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego w niniejszej sprawie nie dawały podstaw do uznania, by uczestnikowi (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. przysługiwało prawo własności względem przyłącza kanalizacyjnego oraz głównej magistrali przesyłowej znajdujących się na nieruchomości wnioskodawców, co skutkowało oddaleniem wniosku w niniejszej sprawie. Podkreślenia bowiem wymaga, iż sam fakt fizycznego połączenia przedmiotowego przyłącza kanalizacyjnego z siecią należącą do przedsiębiorstwa przesyłowego i jego eksploatacja nie skutkuje uzyskaniem przez to przedsiębiorstwo prawa własności przyłączanych urządzeń. Urządzenia wymienione w art. 49 §1 k.c. poprzez połączenie z siecią stają się składnikiem przedsiębiorstwa przesyłowego w rozumieniu art. 55¹ k.c., a tym samym elementem sieci jako zbioru rzeczy. Sformułowanie „wchodzą w skład przedsiębiorstwa” nie oznacza jednak, że właścicielowi przedsiębiorstwa musi przysługiwać względem przyłączonych urządzeń prawo własności. Wejście urządzeń wymienionych w art. 49 § 1 k.c. w skład przedsiębiorstwa jest jedynie przesłanką ich wyłączenia spod działania zasady superficies solo cedit, natomiast kwestia własności tych urządzeń pozostaje poza zakresem art. 49 § 1 k.c., który nie określa, do kogo urządzenia te będą należały i na podstawie jakiego tytułu prawnego. Wejście w skład przedsiębiorstwa jest przy tym kwestią faktu, czyli fizycznego połączenia z siecią przedsiębiorstwa. Z chwilą fizycznego połączenia urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c. z siecią należącą do przedsiębiorstwa,

przestają one być częścią składową nieruchomości i stają się samoistnymi rzeczami ruchomymi, które mogą być przedmiotem odrębnej własności i odrębnego obrotu. Może zatem dojść do przeniesienia własności tych urządzeń w drodze umowy na rzecz przedsiębiorcy lub osoby trzeciej. Natomiast o tym, kto jest właścicielem urządzeń, które po połączeniu z siecią nie należą już do części składowych nieruchomości i są samoistnymi rzeczami ruchomymi, przesądza sfinansowanie kosztów budowy tychże urządzeń. Przedstawione wyżej stanowisko znajduje oparcie w linii orzeczniczej Sądu Najwyższego, którą Sąd rozpoznający niniejszą sprawę w pełni podziela (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2014 r., sygn. IV CSK 521/13; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2015 r., sygn. IV CSK 387/14; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2010 r., sygn. V CSK 2006/09; częściowo uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2006 r., sygn. III CZP 105/05, OSNC 2006/10/159, OSP 2007/7-8/84, Wokanda 2006/4/1, Biul. SN 2006/3/6, M.Prawn. 2006/19/1049).

W świetle całokształtu okoliczności niniejszej sprawy, zdaniem Sądu, można bez wątpienia stwierdzić, iż uczestnik (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. nie sfinansowała kosztów budowy przyłącza kanalizacyjnego przebiegającego przez nieruchomość wnioskodawców, którego dotyczył wniosek w niniejszej sprawie. Jak bowiem ustalono budowa przyłącza ciepłego, która miała miejsce pod koniec lat 80, była wynikiem wyłącznej (...) Komitetu (...). Bezsprzeczonym jest też fakt, że to członkowie tego komitetu byli wyłącznymi inwestorami w przedmiotowej inwestycji. Skoro więc koszty budowy urządzeń kanalizacyjnych ponieśli ówcześni właściciele nieruchomości, na których urządzenia te się znajdują, to po połączeniu ich z siecią przedsiębiorcy przesyłowego stali się oni ich właścicielami jako samoistnych rzeczy ruchomych. Należący zatem do komitetu ojciec wnioskodawczyni – F. Z., stał się właścicielem urządzeń kanalizacyjnych, znajdujących się na nieruchomości wnioskodawców, jako, że to on sfinansował ich budowę.

Zważyć przy tym należy, iż w toku niniejszego postępowania nie wykazano, ażeby doszło do przeniesienia prawa własności przedmiotowych urządzeń kanalizacyjnych na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G.. Brak jest bowiem dowodów wskazujących, że właściciel przyłącza przeniósł w drodze czynności prawnej na rzecz przedsiębiorstwa przesyłowego prawo własności tychże urządzeń bądź by przedsiębiorstwu przysługiwała własność tych urządzeń z innego tytułu. Co więcej, sami wnioskodawcy nie twierdzą nawet, że własność przedmiotowych urządzeń zbyta została przedsiębiorstwu przesyłowemu przez F. Z. i nie próbowali tego nawet udowodnić.

Okoliczność, że przedsiębiorstwo przesyłowe eksploatuje urządzenia kanalizacyjne poprzez odbiór ścieków, nie oznacza, że przedsiębiorstwu przysługuje prawo własności do tego urządzenia. Korzystanie zaś z urządzeń przesyłowych nienależących w tym wypadku do przedsiębiorcy, dokonywać się może np. na podstawie umowy użyczenia, a może ograniczać się do samego faktu posiadania tych urządzeń.

Wobec tego, iż uczestnik (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. nie posiada tytułu własności do infrastruktury kanalizacyjnej przebiegającej przez nieruchomość wnioskodawców, której dotyczył wniosek w niniejszej sprawie, nie została spełniona jedna z koniecznych przesłanek do ustanowienia służebności przesyłu przewidziana w art. 305¹ k.c..

Z powyższych względów wniosek wnioskodawców G. i P. P. o ustanowienie służebności przesyłu podlegał oddaleniu, o czym orzeczono w punkcie 1. postanowienia na podstawie art. 305¹ k.c. a contrario.

W punkcie 2. postanowienia Sąd, na mocy art. 520 § 3 k.p.c., zasądził od wnioskodawców G. i P. P. solidarnie na rzecz uczestnika (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. kwotę 257 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, na które składa się kwota 240 zł tytułem zastępstwa procesowego oraz kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej. Zasadność obciążenia wnioskodawców wskazanymi kosztami wynikała z tego, iż ich wniosek w niniejszej sprawie został oddalony, wobec czego, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, jako strona przegrywająca sprawę winni zwrócić uczestnikowi koszty postępowania. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego została ustalona w oparciu o § 7 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490).